

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग

माध्यमिक तह तृतीय श्रेणीको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम २०७६

लिखित परीक्षा : पूर्णाङ्क: २००
१ सामान्य परीक्षा : पूर्णाङ्क: १००
२ विषयगत परीक्षा : पूर्णाङ्क: १००

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

विषय क्षेत्र	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्न संख्या	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	समय
सामान्य परीक्षा (विज्ञापन भएका सबै विषयहरूका लागि)	१००	५०	५०	५०× २	वस्तुगत / बहुवैकल्पिक	१ घण्टा
सम्बन्धित विषयको विषयगत परीक्षा	१००	४०	१०	१०× १०	विषयगत विक्षेपणात्मक	३ घण्टा

लिखित परीक्षा अन्तरगत सामान्य परीक्षाको पाठ्यक्रम ढाँचा, विषय क्षेत्र र अङ्कभार

खण्ड	विषय क्षेत्र	परीक्षा प्रणाली	अङ्क भार	प्रश्न सङ्ख्या	समय
क	सामान्य ज्ञान	वस्तुगत / बहुवैकल्पिक)	४०	२०	१ घण्टा
ख	शिक्षा सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान		२४	१२	
ग	बौद्धिक परीक्षण		१६	८	
घ	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि		१०	५	
ङ	संविधान, शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरू		१०	५	

द्रष्टव्य:

१. वस्तुगत / बहुवैकल्पिक परीक्षाको लागि १ घण्टा समय निर्धारण गरिएको छ।
२. वस्तुगत / बहुवैकल्पिक प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर वापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ तर उत्तर नदिएमा अङ्क कट्टा गरिने छैन।
३. यस पाठ्यक्रम अन्तर्गतका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून (ऐन, नियम) तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
४. सामान्य परीक्षा विज्ञापन भएका सबै विषयहरूका लागि एउटै अर्थात साझा हुनेछ ।
५. सामान्य परीक्षामा उत्तीर्ण गरेका उमेदवारहरूले मात्र सम्बन्धित विषयको विषयगत परीक्षामा सम्मिलित गराइने छ।
६. सम्बन्धित विषयको विषयगत परीक्षामा उत्तीर्णाङ्क ल्याउने उमेदवारले सामान्य परीक्षामा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको ५० प्रतिशत अङ्क जोडेर लिखित परीक्षाको नतीजा प्रकाशन गरिने छ।
७. यो पाठ्यक्रम २०७६/११/०१ देखि लागू हुने छ।

माध्यमिक तहको सामान्य परीक्षाको पाठ्यक्रम

खण्ड: क सामान्य ज्ञान

(४० अङ्क)

१. ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी

१.१. सौर्यमण्डल: सूर्य, ग्रह, उपग्रह, तारा

१.२. पृथ्वी: परिचय, उत्पत्ति र गति

२. विश्वको भूगोल

२.१. महासागर, महादेश, भौगोलिक क्षेत्र र विशेषता

२.२. अवस्थिति, अक्षांस, देशान्तर, अन्तर्राष्ट्रिय तिथि रेखा, समय र दूरी, भूकम्प र ज्वालामुखी

२.३. जलवायु, पर्वत श्रृङ्खला, मरुभूमि, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी र हिमनदी

३. नेपालको भूगोल

३.१. भौगोलिक अवस्था, धरातलीय स्वरूप, किसिम र विशेषता

३.२. प्राकृतिक स्रोतहरू, किसिम, उपलब्धता र वर्तमान अवस्था

३.३. भौगोलिक विविधता र जनजीवन

३.४. हावापानीको किसिम, विशेषता र त्यसको प्रभाव

४. नेपालको इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था

४.१. प्राचीनकाल (किराँत र लिच्छवि) र मध्यकालको सामाजिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था

४.२. आधुनिक इतिहास: महत्वपूर्ण राजनीतिक घटनाक्रम, कारण र परिणाम

४.३. नेपाली समाज र यसको बनोट

४.४. सामाजिक प्रथा, परम्परा, मूल्य र मान्यता

४.५. साँस्कृतिक सम्पदा: किसिम, स्थिति, विशेषता, महत्व र संरक्षण

५. नेपालको आर्थिक विकास

५.१. नेपालको अर्थतन्त्रको स्वरूप

५.२. विकासका पूर्वधारहरू: शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, सञ्चार र विद्युत

५.३. योजनाबद्ध विकास: चालु आवधिक योजना र बजेट

५.४. राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरू

६. वातावरण, विज्ञान र प्रविधि

६.१. दिगो विकासका अवयवहरू, लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीति

६.२. विश्वव्यापी उष्णता, जलवायु परिवर्तन, हरितगृह प्रभाव र वातावरण प्रदूषण

६.३. पारिस्थितिक पद्धति (Ecosystem): मानव गतिविधि र पारिस्थितिक पद्धति (Ecosystem) मा परेको प्रभाव

६.४. जनसांख्यिकीय, शहरीकरण र बसाइँ सराइको वर्तमान अवस्था

६.५. जैविक प्रविधि, सूचना तथा सञ्चार प्रविधि र वैकल्पिक उर्जा

६.६. विज्ञान र प्रविधिको विकास

७. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था

७.१. संयुक्त राष्ट्रसंघ: यसका अंगहरू, विशिष्टीकृत संस्था र तिनका गतिविधिहरू

७.२. क्षेत्रीय संगठन: सार्क र विमस्टेक

७.३. विश्व बैंक र एशियाली विकास बैंक

८. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक लगायत समसामयिक घटना सम्बन्धी जानकारी

१. शिक्षाको परिचय र नेपालको शैक्षिक विकास

- १.१. शिक्षाको स्वरूप उद्देश्यहरू र कार्यहरू
- १.३. शिक्षाका आधुनिक प्रवृत्ति
- १.४. नेपालको आधुनिक शैक्षिक इतिहास

२. शिक्षा मनोविज्ञान

- २.१. शिक्षा मनोविज्ञान: अवधारणा र आवश्यकता
- २.२. मानव विकास: वृद्धि र विकासको अवधारणा
- २.३. किशोरावस्था: किशोरावस्थाका रुचि र परिवर्तनहरू

३. सिकाइ प्रकृया र सिकाइका सिद्धान्त

- ३.१. सिकाइमा प्रभाव पार्ने तत्त्वहरू: सिकाइको स्थानान्तरण, स्मरण र विस्मरण र उत्प्रेरणा
- ३.२. सिकाइ सिद्धान्त: परिचय, विशेषता र शैक्षिक उपयोगिता
  - ३.२.१ शास्त्रीय सम्बन्धन सिद्धान्त (Classical Conditioning Theory)
  - ३.२.२ कार्यपरक सम्बन्धन सिद्धान्त (Operant Conditioning Theory)
  - ३.२.३ प्रयत्न र भूल सिकाइ सिद्धान्त (Trial and Error Learning Theory)
  - ३.२.४ अन्तरदृष्टि सिकाइ सिद्धान्त (Insightful Learning Theory)
  - ३.२.५ जिन पियाजेको सिकाइ सिद्धान्त (Jean Piaget's Cognitive Developmental Theory)
  - ३.२.६ बान्दुराको सिकाइ सिद्धान्त (Bandura's Social Learning Theory)

४. पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक

- ४.१. पाठ्यक्रमको अवधारणा, उद्देश्य, क्षेत्र र क्रम
- ४.२. नेपालमा विद्यालय तहको पाठ्यक्रम विकासक्रम र वर्तमान अभ्यास
- ४.३. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६, (विद्यालय शिक्षा)
- ४.४. पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक र शिक्षक निर्देशिका

५. शिक्षण सिकाइ योजना, विधि र शिक्षण सामग्री

- ५.१. शैक्षणिक योजना
- ५.२. शिक्षण सिकाइ विधि
- ५.३. शिक्षण सामग्री: अर्थ, वर्गीकरण, निर्माण र प्रयोग

६. मूल्याङ्कन र परीक्षा

- ६.१. परीक्षा र मूल्याङ्कनको अवधारणा, प्रकार, साधन र विशेषता
- ६.२. प्रश्नपत्र निर्माण, विशिष्टीकरण तालिका, प्रश्नहरूको विश्लेषण, वैधता र विश्वसनीयता
- ६.३. निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन र अक्षराङ्कन पद्धति
- ६.४. परीक्षाफलको विश्लेषण र प्रयोग, विद्यार्थी उपलब्धि राष्ट्रिय परीक्षण (NASA) प्रतिवेदन

७. शैक्षिक व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन

- ७.१. कक्षाकोठा व्यवस्थापनको अवधारणा र विविधता व्यवस्थापन
- ७.२. शैक्षणिक संगठन: कक्षा शिक्षण, बहुकक्षा शिक्षण, विषय शिक्षण, मिश्रित शिक्षण
- ७.३. विद्यालयमा द्वन्द्व व्यवस्थापन, विपत व्यवस्थापन र सङ्कट व्यवस्थापन

८. शिक्षक पेशागत विकास र शैक्षिक अनुसन्धान

८.१. शिक्षक तालिम र क्षमता विकास

८.२. शिक्षक सक्षमताको प्रारूप २०७२

८.३. शैक्षिक अनुसन्धान: अर्थ, आवश्यकता र प्रयोग (घटना अध्ययन र कार्यमूलक अनुसन्धान)

खण्ड: ग सामान्य बौद्धिक परीक्षण (General Mental Ability Test)

(१६ अङ्क)

१. शाब्दिक बौद्धिक परीक्षण (Verbal Intelligence test)

१.१. शब्द ज्ञान परीक्षण (Word knowledge tests)

१.२. समरूपता (Analogies)

१.३. शाब्दिक वर्गीकरण (Verbal Classification)

१.४. विपरीतार्थक, समानार्थी (Antonyms, Synonyms)

१.५. शाब्दिक पजलहरू, अमिल्दा शब्दहरू (Verbal Puzzles Including Jumbled Words)

२. गणितीय क्षमता (Mathematical Ability)

२.१. श्रेणीक्रम समस्याहरू (Series Problems)

२.२. छुटेका सङ्ख्याहरू पुरा गर्ने (Fill in the Missing Numbers)

२.३. गणितीय पजलहरू (Mathematical Puzzles)

२.४. भिन्न र दशमलव (Fraction and Decimal)

२.५. प्रतिशत र अनुपात (Percentage and Ratio)

२.६. नाफा, नोक्सान, कार्य र समय (Profit, Loss, Time and Work)

२.७. तथ्याङ्क परीक्षण, विश्लेषण र प्रमाणीकरण (Data Checking, Data Interpretation and Verification)

३. स्थानिक तार्किक सीप (Spatial Reasoning Skills)

३.१. वस्तु मिलान (Object Assembly)

३.२. अङ्क संकेत/ कोडिङ (Digit Symbol/Coding)

३.३. चित्र मिलान (Picture Arrangement)

३.४. चित्र पुरा गर्ने (Picture Completion)

३.५. मेट्रिक्स रिजनिङ (Matrix Reasoning)

४. दृश्यात्मक/धारणात्मक सीप (Visual/Perceptual Skills)

४.१. सीमित सूचनाको आधारमा निष्कर्ष (Stringing separate related pieces of Information)

४.२. समान प्रकारका वस्तु पहिचान (Picking out identical things from a collection)

४.३. असमान वस्तु/चित्र पहिचान (Identifying the odd one out)

खण्ड घ: सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

(१० अङ्क)

१. कम्प्युटर: परिचय, प्रकार, हार्डवेयर, सफ्टवेयर र अफिस प्याकेज, (वर्ड, एक्सेल, पावर प्वान्ट) इमेल, इन्टरनेट।
२. विद्यालयमा प्रयोग गरिने साधारण सफ्टवेयर सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान
३. शिक्षण सिकाइमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग (श्रव्य, दृश्य तथा अन्तरक्रियात्मक डिजिटल सामग्री, ई-पुस्तकालय), विकास र व्यवस्थापन
४. साइबर अपराध र सुरक्षा सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान

खण्ड ङ: संविधान, शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरु

(१० अङ्क)

१. नेपालको संविधान
२. शिक्षा ऐन, २०२८
३. शिक्षा नियमावली, २०५९
४. शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७
५. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी)

अङ्क विभाजन तालिका

विषय क्षेत्र		प्रश्न संख्या	अङ्क	कूल जम्मा
खण्ड क: सामान्य ज्ञान				
१	ब्रह्माण्ड सम्बन्धी जानकारी	२	२×२	४
२	विश्वको भूगोल	२	२×२	४
३	नेपालको भूगोल	३	३×२	६
४	नेपालको इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था	३	३×२	६
५	नेपालको आर्थिक विकास	३	३×२	६
६	वातावरण, विज्ञान र प्रविधि	२	२×२	४
७	अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था	२	२×२	४
८	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय महत्त्वका राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, सांस्कृतिक लगायत समसामयिक घटना सम्बन्धी जानकारी	३	३×२	६
जम्मा		२०	२०×२	४०
खण्ड ख: शिक्षा सम्बन्धी आधारभूत ज्ञान				
१	शिक्षाको परिचय र नेपालको शैक्षिक विकास	१	१×२	२
२	शिक्षा मनोविज्ञान	१	१×२	२
३	सिकाइ प्रकृया र सिकाइका सिद्धान्त	३	३×२	६
४	पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तक	२	२×२	४
५	शिक्षण सिकाइ योजना, विधि र शिक्षण सामग्री	२	२×२	४
६	मूल्याङ्कन र परीक्षा	१	१×२	२
७	शैक्षिक व्यवस्थापन र शैक्षणिक संगठन	१	१×२	२
८	शिक्षक पेशागत विकास, शैक्षिक अनुसन्धान	१	१×२	२
जम्मा		१२	१२×२	२४
खण्ड ग: बौद्धिक परीक्षण				
१	शाब्दिक बौद्धिक परीक्षण	२	२×२	४
२	गणितीय क्षमता	२	२×२	४
३	स्थानिक तार्किक सीप	२	२×२	४
४	दृश्यात्मक/धारणात्मक सीप	२	२×२	४
जम्मा		८	८×२	१६
खण्ड घ: सूचना तथा सञ्चार प्रविधि				
१	कम्प्युटर सम्बन्धी	१	१×२	२
२	विद्यालयमा प्रयोग गरिने साधारण सफ्टवेयर	१	१×२	२
३	शिक्षण सिकाइमा सूचना प्रविधिको प्रयोग	२	२×२	४
४	साइबर अपराध र सुरक्षा	१	१×२	२
जम्मा		५	५×२	१०

खण्ड डः संविधान तथा शिक्षा सम्बन्धी ऐन तथा नियमहरु				
१	नेपालको संविधान	१	१×२	२
२	शिक्षा ऐन, २०२८	१	१×२	२
३	शिक्षा नियमावली, २०५९	१	१×२	२
४	शिक्षक सेवा आयोग नियमावली, २०५७	१	१×२	२
५	स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ (शिक्षा सम्बन्धी)	१	१×२	२
		५	५×२	१०
कूल जम्मा		५०	५०×२	१००

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग

माध्यमिक तह खुला प्रतियोगितात्मक विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम-२०७६

विषय: सामाजिक अध्ययन

पूर्णाङ्क : १००

समय: ३ घण्टा

खण्ड: क

एकाइ एक: सामाजिक अध्ययनको स्वरूप

- १.१ सामाजिक अध्ययन: उद्देश्य, महत्व, आधार र सामान्यीकरण
- १.२ सामाजिक अध्ययनको उत्पत्ति र नेपालमा सामाजिक अध्ययनको विकासक्रम
- १.३ बहुविधाको रूपमा सामाजिक अध्ययन र अन्य विषयहरूसङ्गको सम्बन्ध
- १.४ माध्यमिक तहको सामाजिक अध्ययन विषयको पाठ्यक्रम तथा पाठ्यपुस्तकको विश्लेषणात्मक अध्ययन

एकाइ दुई: सामाजिक अध्ययन शिक्षण योजना र विधि

- २.१ सामाजिक अध्ययनमा सिकाइ योजनाको परिचय र महत्व, वार्षिक शैक्षणिक योजना, एकाइ योजना, पाठ्ययोजनाको परिचय, महत्व, निर्माण र प्रयोग
- २.२ सामाजिक अध्ययनमा इतिहास, भूगोल, राजनीतिशास्त्र, अर्थशास्त्र, समाजशास्त्र, मानवशास्त्र, जनसङ्ख्या शिक्षा, दर्शनशास्त्र, मनोविज्ञान: शिक्षण परिचय, उद्देश्य र शिक्षण विधि
- २.३ सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा प्रयोग हुने महत्वपूर्ण विधिहरू: व्याख्यान, छलफल, प्रश्नोत्तर, आगमन, निगमन, अभिनय, अन्वेषण, समस्या समाधान, प्रदर्शन, अवलोकन, कथाकथन, क्षेत्र भ्रमण, समालोचनात्मक चिन्तन समूह शिक्षण, सूक्ष्म शिक्षण
- २.४ सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा कक्षाकोठा व्यवस्थापन
- २.५ सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा शैक्षिक सामग्रीको निर्माण र प्रयोग, स्रोतशिक्षकको महत्व र भूमिका

एकाइ तीन: सामाजिक अध्ययनमा सञ्चार प्रविधि र प्रयोग हुने सीप

- ३.१ सामाजिक अध्ययनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको परिचय, महत्व र प्रयोग
- ३.२ सामाजिक अध्ययनमा सीपको परिचय र प्रकार: अध्ययन सीप, बौद्धिक सीप, सामाजिक सीप, सूचना तथा सञ्चार सीप
- ३.३ सामाजिक अध्ययनमा प्रयोगात्मक सीपको प्रयोग: नक्सा, ग्लोब, समयरेखा, कालक्रम/वंशतालिका, चार्ट, स्तम्भचित्र, वृत्तचित्र, रेखाचित्र, रङ तथा संकेत चिह्न, नक्सामा स्थान र संकेत चिन्ह भर्ने तरिका
- ३.४ भौगोलिक सूचना प्रणाली (जि. आइ. एस.), भूमण्डलीय अवस्थिति मापन प्रणाली (जि.पि.एस.) दूर सम्बेदन (आर. एस.) को अवधारणा र प्रयोग

एकाइ चार: सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा मूल्याङ्कन

- ४.१ सामाजिक अध्ययन विषयमा मूल्याङ्कनको परिचय, प्रकार, उद्देश्य र महत्व
- ४.२ परीक्षा बाहेक मूल्याङ्कनका साधनहरूको परिचय, उद्देश्य र महत्व

- ४.३ कार्य सञ्चयिका र अक्षराङ्कन पद्धतिको प्रयोग
- ४.४ सामाजिक अध्ययनमा समाजमिति र सहभागीमूलक मूल्याङ्कन, अभिवृत्ति र सीप परीक्षण
- ४.५ विशिष्टीकरण तालिका, प्रश्नपत्र र उत्तरकुञ्जिकाको निर्माण र प्रयोग, असल प्रश्नपत्रका विशेषता र परीक्षा व्यवस्थापन

एकाइ पाँच: भूगोल र सामाजिक सम्बन्ध

- ५.१ विश्वको भौगोलिक चिनारी, महादेशहरूको भौगोलिक, आर्थिक र सामाजिक क्रियाकलाप, विश्व मानचित्रमा नेपाल
- ५.२ भौगोलिक अवस्था र मानव जीवन
- ५.३. नेपालको धरातलीय स्वरूप, पर्यावरणीय क्षेत्र र विशेषता
- ५.४ विपद व्यवस्थापन, जलवायु परिवर्तन र नेपालमा यसको प्रभाव
- ५.५ नेपालको शहरीकरण, बसाइँ सराई र जनसंख्याको स्वरूप

खण्ड ख

एकाइ छः नेपाल र विश्वको इतिहास

- ६.१ नेपालको इतिहासका स्रोतहरू
- ६.२ नेपालको प्राचीन तथा मध्यकालको सामाजिक र साँस्कृतिक अवस्था
- ६.३ नेपालको एकीकरणदेखि हालसम्मको राजनीतिक, आर्थिक र सामाजिक अवस्था
- ६.४ ऐतिहासिक, पुरातात्विक स्थल एवम् स्मारकहरूको खोजी, पहिचान, संरक्षण र संवर्धन
- ६.५ औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्य क्रान्ति, भारतको स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, चीनमा साम्यवादी शासन स्थापना, प्रथम र दोस्रो विश्वयुद्ध

एकाइ सात: नागरिक सचेतना र संविधान

- ७.१ नागरिक अधिकार तथा कर्तव्य, नागरिक समाज र यसको भूमिका
- ७.२ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम, वर्तमान संविधानका विशेषताहरू, व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाको, काम कर्तव्य, अधिकार र अन्तरसम्बन्ध
- ७.३ राज्यका आधारभूत तत्वहरू, राष्ट्रियता र राष्ट्रिय सरोकारका विषय
- ७.४ नेपालको निर्वाचन प्रणाली, सङ्घीय, प्रादेशिक र स्थानीय सरकारहरूको गठन, काम कर्तव्य, अधिकार र अन्तरसम्बन्ध
- ७.५ मानव अधिकार, सूचनाको हक र सुशासन

एकाइ आठ: नेपालको अर्थतन्त्र र विकास

- ८.१ नेपालको अर्थतन्त्र, आर्थिक विकास र योजना, दिगो तथा समावेशी विकास
- ८.२ नेपालको अर्थतन्त्रमा कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन र जलविद्युत
- ८.३ नेपालमा श्रमशक्ति, रोजगारी, बैदेशिक रोजगार र विप्रेषण, आर्थिक असमानता, निजी लगानी र उद्यमशीलता
- ८.४ बैङ्क तथा सहकारीको अवधारणा र वित्तीय व्यवस्थापन

एकाइ नौ: नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र समसामयिक घटना

- ९.१ नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध र सहयोग
- ९.२ सार्क, विमस्टेक, संयुक्त राष्ट्रसङ्घ, विश्व व्यापार संगठन र नेपाल
- ९.३ भूपेरिवेष्टित देश: अधिकार क्षेत्र र समस्या
- ९.४ नेपाल र विश्वका समसामयिक घटना

एकाइ दश समसामयिक सामाजिक मुद्दा र विविधता व्यवस्थापन

- १०.१ सामाजिक वर्ग व्यवस्था र वर्ग विभाजन, समावेशीकरणको अवधारणा र नेपालमा यसको अभ्यास
- १०.२ नेपालको सन्दर्भमा सामाजिक मुद्दा: पहिचान र सम्बोधनका प्रयासहरू
- १०.३ सामाजिक द्वन्द्व र यसको व्यवस्थापन
- १०.४ सामाजिक र सांस्कृतिक परिवर्तनको आधार र तत्त्व
- १०.५ सामाजिक विविधता, सद्भाव र सहिष्णुता र समतामूलक समाज

विशिष्टिकरण तालिका

विषय: सामाजिक अध्ययन

तह: माध्यमिक

एकाइ	विषय क्षेत्र	प्रश्न संख्या	पूर्णाङ्क
खण्ड क			
१	सामाजिक अध्ययनको स्वरूप	१	१०
२	सामाजिक अध्ययन शिक्षण योजना र विधि	१	१०
३	सामाजिक अध्ययनमा सञ्चार प्रविधि र प्रयोग हुने सीप	१	१०
४	सामाजिक अध्ययन शिक्षणमा मूल्याङ्कन	१	१०
५	भूगोल र सामाजिक सम्बन्ध	१	१०
खण्ड ख			
६	नेपाल र विश्वको इतिहास	१	१०
७	नागरिक सचेतना र संविधान	१	१०
८	नेपालको अर्थतन्त्र र विकास	१	१०
९	नेपालको अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध र समसामयिक घटना	१	१०
१०	समसामयिक सामाजिक मुद्दा र विविधता व्यवस्थापन	१	१०
जम्मा			१००

द्रष्टव्यः

- पाठ्यक्रम खण्ड क र खण्ड ख गरी दुई खण्डमा विभाजन गरिएको छ।
- सामान्यतया खण्ड क बाट सोधिने प्रश्नहरू शिक्षण विधिसँग सम्बन्धित हुनेछ।
- खण्ड ख बाट सोधिने प्रश्नहरू संज्ञानात्मक तहका हुनेछन्।
- प्रत्येक खण्डको लागि अलग अलग उत्तरपुस्तिकाको प्रयोग गरिनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम नेपाली वा अङ्ग्रेजी वा दुवै हुनेछ।
- यो पाठ्यक्रम २०७६।११।२० गते देखि लागू हुनेछ।

Government of Nepal

Teachers Service Commission

Secondary Level Curriculum of Subjective Examination- 2076

Subject: Science

Full Marks: 100

Time: 3 Hours

Section: A

Unit 1: Teaching Physics

- 1.1. Measurement:** Physical quantities, SI units, fundamental and derived units.
- 1.2. Force, Energy and Power:** Momentum, relation among velocity, acceleration, displacement and time, Newton's laws of motion, Newton's law of gravitation, acceleration due to gravity, weight, mass, freefall and weightlessness, kinetic and potential energy, sources of energy, work and power
- 1.3. Pressure:** Concept of pressure, atmospheric pressure, liquid pressure, Archimedes' Principle, Pascal's law, law of floatation
- 1.4. Heat, Optics and Sound:** Heat and temperature, thermometers, specific heat capacity, reflection and refraction of light, refractive index, total internal reflection, concave and convex lens and formation of image through lenses, defects of vision, optical instruments, sound waves, sources of sound, reflection and refraction of sound, loudness, pitch and velocity
- 1.5. Electricity Magnetism:** Electric circuit, Ohm's law, conductivity, resistivity, molecular theory of magnet, magnetic lines of force, geomagnetism, motor effect, potential difference, series and parallel combinations of load and cell, house wiring, electric consumption, transformer, electric motor, dynamo and generator.

Unit 2: Teaching Geology and Astronomy

- 2.1. Earth:** Origin, geological time scale, structure, rock and minerals
- 2.2. Natural Disasters:** Earthquake, volcano, tornados, flood and landslide
- 2.3. Atmosphere:** Structure, climate change, green house effect, acid rain and ozone layer depletion
- 2.4. Solar System:** Introduction, moon and its phases, eclipse, rotation and revolution of earth and moon
- 2.5. Universe:** Comets and meteors, galaxies, constellations, black hole, birth and death of stars

Unit 3: Teaching Chemistry

- 3.1. Structure and Properties of Matter:** Classification of elements, atomic structure, electronic configuration, valency, periodic table, bonding and molecular formula.
- 3.2. Chemical Reaction:** Types, chemical equation, factors affecting rate of chemical reaction, limitation of chemical reaction
- 3.3. Acid, Base, Salt and Solution:** Properties, types, uses, neutralization reaction, indicators, pH value, solution, solubility and crystallization
- 3.4. Laboratory Preparation and Properties of Gases:** Hydrogen, Oxygen, Nitrogen, Ammonia, Carbon dioxide
- 3.5. Organic and Inorganic Compounds:** Properties and uses of carbon and its compound, fertilizers, cement, glass, ceramics, plastic, soap, detergents and pesticides
- 3.6. Metals:** Properties of metals, nonmetals and metalloids, availability, metallurgy, properties and uses of iron, aluminium, copper, silver and gold

Unit 4. Teaching Biology

- 4.1. Living Things:** Classification (plants and animals), mosquito, silkworm and honey bee (structure and life cycle)
- 4.2. Adaptation and Micro-organism:** Adaptation of plants and animals, introduction to microorganisms (bacteria, fungi, virus, protozoa)
- 4.3. Life Process:** Interrelationship among cell, tissue and organ, skeleton system, circulatory system, nervous system, digestive system, respiratory system, glandular system and excretory system
- 4.4. Reproduction:** Asexual and sexual reproduction, determination of sex and artificial reproduction in plants
- 4.5. Ecology and Heredity:** Theory of evolution, heredity, Mendel's laws of heredity, variation and mutation, ecology, ecosystem, geo- bio chemical cycles, pollutions (water, soil, air, and sound), conservation of environment

Unit 5: Overview of Science Curriculum of Secondary Level

- 5.1. Curriculum and Textbook:** Comparative study of science curriculum, textbooks and teachers guide of grade 9 -10
- 5.2. Teaching Materials:** Development and use of teaching and supplementary materials in science teaching
- 5.3. Evaluation and Testing:** Testing and evaluation in science teaching and specification grid.
- 5.4. Assessment:** Continuous assessment system, grading system in student assessment
- 5.5. Teaching Learning Science:** Science process skills, scientific method, approaches of teaching science, science laboratory and safety measures

Section: B

Unit 6: Properties of Matter

- 6.1. Kinematics and Dynamics:** Circular motion, vector, torque and moment of inertia
- 6.2. Elasticity:** Hooke's law, stress, strain, elasticity, plasticity and elastic modulus
- 6.3. Thermal Energy:** Equation of state, external and internal work, internal energy, isothermal, adiabatic, isobaric and isochoric processes
- 6.4. Laws of Thermodynamics and Application:** Carnot's theorem, absolute scale of temperature, concept of ideal and real gases, Joule's law for perfect gas, thermal conductivity
- 6.5. Simple Harmonic Motion:** Damped oscillations, forced oscillations and resonance, progressive wave and stationary wave

Unit 7. Optics, Electricity and Magnetism

- 7.1. Optics:** Interference, diffraction and polarization of light.
- 7.2 Static Electricity:** Gauss's law, potential gradient and electric field intensity, parallel plate capacitors and their capacitance, series and parallel combinations of capacitors.

7.3. Current Electricity: Concept of electric current, electromotive forces, potential difference, resistance, ohmic and non-ohmic conductors, series and parallel combination of resistors, electric power and Joule's law of heating.

7.4. Electromagnetism: Molecular theory of magnet, diamagnetism, para-magnetism and ferromagnetism, magnetic field and the magnetic flux, Fleming's rule, electromagnetic induction, Faraday's law and transformer

Unit. 8. Fundamentals of Chemistry

8.1. Atomic Structure: Rutherford's, Bohr's model, Quantum numbers, Orbitals, Pauli's & Aufbau's principle, interpretation of properties of chemical bondings.

8.2. Modern Periodic Table: Important periodic properties, bond energy, electron affinity, electronegativity and defects of long form of periodic table

8.3. Extraction, Properties and Uses: Iron, silver, copper, aluminium and gold

8.4. Preparation, Properties and Uses: Copper oxide, cupric sulphate, cupric carbonate, silver chloride and silver nitrate

8.5. Organic Compounds: Classification, nomenclature, functional groups and homologous series, hydrocarbons - alcohols, ethers, aldehydes, ketones, carboxylic acid, amines, ester and isomerism in organic compound

Unit 9. Taxonomy, Adaptation and Ecology

9.1. General Characters and Classification: Bacteria, virus, fungi, algae, bryophyta, pteridophyta, gymnosperms and angiosperms, protozoa, porifera, coelenterata, platyhelminthes, aschelminthes, annelida, arthropoda, mollusca, echinodermata and chordata

9.2. Structure, Life Cycle and Economic Importance: Penicillium, spirogyra, marchantia, cycas, plasmodium and ascaris

9.3. Animal Adaptation and Behaviour: Aquatic, cursorial, arboreal, volant, fossorial, reflex action, taxis, bird migration and social behavior

9.4. Ecology: Ecosystem, energy flow, food chain and food web and biogeochemical cycles

9.5. Wildlife Conservation: National Parks, Wildlife Reserves and Conservation areas of

Nepal

Unit 10. Anatomy, Physiology, Cell Biology, Genetics and Applied Biology

- 10.1. Anatomy:** Plant and animal tissues, vascular bundles, primary anatomy of typical roots, stems and leaves
- 10.2. Physiology:** Diffusion, osmosis, transpiration, photosynthesis, respiration, growth hormones, vegetative propagation, microsporogenesis, megasporogenesis, pollination and fertilization
- 10.3. Cell Biology:** Cell structure, cell types, cell organelles, Cell division, biomolecules (minerals, water, carbohydrates, proteins, lipids and vitamins)
- 10.4. Heredity and Variation:** Structure of nucleic acids (DNA and RNA), genetic disorders, genetic interactions (incomplete dominance, co-dominance, polygenic inheritance, multiple allelism)
- 10.5. Applied Biology:** Biotechnology, tissue culture, fermentation, green manure, genetic engineering, plant breeding, immunology, vaccines and immunization, antibiotics, communicable disease (typhoid, tuberculosis and AIDS) and non-communicable diseases (cancer), modes of transmission and control measures of bacterial and viral diseases, concept and prevention of Novel Corona Virus (COVID-19)

Specification Grid

Subject: Science

Level: Secondary

Units	Content area	Question	Mark
Section :A			
1	Teaching Physics	1	10
2	Teaching Geology and Astronomy	1	10
3	Teaching Chemistry	1	10
4	Teaching Biology	1	10
5	Overview of Science Curriculum of Secondary Level	1	10
Section:B			
6	Properties of Matter	1	10
7	Optics, Electricity and Magnetism	1	10
8	Fundamentals of Chemistry	1	10
9	Taxonomy, Adaptation and Ecology	1	10
10	Anatomy, Physiology, Cell Biology, Genetics and Applied biology	1	10
Total		10	100

Notes:

1. This curriculum is divided into sections A & Section B.
2. Generally from section A questions will be asked related to pedagogy.
3. From section B questions will be asked covering cognitive level.
4. Separate answer sheets will be used for each section.
5. The medium of the language in written test will be either Nepali or English or both.
6. This curriculum will be effective from 2076/11 /30.

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग
माध्यमिक तहको खुला प्रतियोगितात्मक विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम -२०७६

विषय: गणित

पूर्णाङ्क: १००
समय: ३ घण्टा

Section A

Unit 1: Teaching Arithmetic

- 1.1. **Set theory:** Set and notations, Relation between sets, Operations on sets, Algebra of sets, Venn-Diagrams and related problems
- 1.2. **Percentage and Application:** Money Exchange, Discount and VAT, Profit and loss, Home arithmetic
- 1.3. **Sequence and Series:** Arithmetic, Geometric and Harmonic sequence and series, nth term and sum, A.M, G.M, H.M and their relations
- 1.4. **Investment and Growth:** Compound interest, Compound depreciation, Population growth
- 1.5. **Mensuration:** Area of triangle, Area and volume of prism, Area and volume of cylinder and sphere, Area and volume of pyramid and cone, Cost and estimation

Unit 2: Teaching Algebra and Geometry

- 2.1. **School Algebra:** Algebraic Expressions, Radical and surds, Polynomials and rationales, Indices, Linear and quadratic equation
- 2.2. **Geometry:** Triangle, Quadrilateral, Circle, Tangent to Circle, Construction
- 2.3. **Analytic Geometry:** Straight line, Homogeneous equation, Pair of lines, Angle between two lines.
- 2.4. **Transformation Geometry:** Reflection, Rotation, Translation and Enlargement
- 2.5. **Vector and Scalar:** Definitions, Scalar product, Vector product, Application vector in geometry

Unit 3: Teaching Pre-Calculus

- 3.1. **Matrices and Determinants:** Definition of matrix, Transpose and inverse, Determinants of 2×2 and 3×3 matrix, Properties of determinants and problems, Solution of system of linear equation (Cramer's rule)
- 3.2. **Linear Programming, Function and Graph:** Graphical, Simplex Method, Odd and even functions, Symmetry (about origin, X-axis and Y-axis), Sketching graphs of quadratic function
- 3.3. **Trigonometry:** Unit, circle, algebraic, Trigonometric, exponential and their graph, composite and inverse function. Trigonometric identities, general values, solution of triangles and inverse functions

- 3.4. **Complex Number:** Definition, Absolute value, Conjugate, Algebra of complex number, De- Moivre's theorem
- 3.5. **Conic Section:** Definition, Ellipse, Parabola and Hyperbola (standard equation and example)

Unit 4: Teaching Statistics

- 4.1. **Counting Principles and Induction:** Counting principle, permutation, combination, mathematical induction
- 4.2. **Probability:** Mathematical expectation, conditional probability, Bayes' theorem.
- 4.3. **Measures of Central Tendency:** Mean, Median, Mode, Relations among them
- 4.4. **Measure of Dispersion:** Range and Quartile deviation, Mean deviation, Standard deviation, Coefficient of variation.
- 4.5. **Correlation and Regression:** Correlation coefficient and its properties, Pearson's correlation, Spearman's correlation, Regression equations of two variables

Unit 5: Overview of Mathematics Curriculum of Secondary Level

- 5.1. **Curriculum and Textbook:** Comparative study of mathematics curriculum, Textbooks and Teachers guide of grade 9 -12
- 5.2. **Teaching Materials:** Development and use of teaching and supplementary materials in mathematics teaching
- 5.3. **Evaluation and Testing:** Testing and evaluation in mathematics teaching, specification grid
- 5.4. **Assessment:** Continuous assessment system, grading system in student assessment,
- 5.5. **Error analysis:** Correction of error and error analysis

Section B

Unit 6: Calculus and Mechanics

- 6.1. **Limit and Continuity:** Meaning of $x \rightarrow a$, Limit of a function, Left hand and right-hand limit, Continuities and discontinuities of a function.
- 6.2. **Derivative:** Derivative and its geometrical meaning (slope of tangent), Techniques of differentiation, Application of derivative (Maxima/Minima, increasing/decreasing, concavity), Rolle's and Mean value theorem.
- 6.3. **Integration:** Definition, Techniques of integrations (substitutions, by parts), Fundamental theorem of calculus, Application of integration (area, volume)
- 6.4. **Numerical Interpolation:** Interpolation, numerical differentiation numerical integration
- 6.5. **Dynamics and Statics:** Introduction, Mechanics, Law of forces, Resultant forces and equilibrium forces.

Unit 7: Geometry and Differential Equation

- 7.1. **Euclidean Geometry and its Elements:** Introduction to Euclidian Geometry, Fifth postulates, Foundations, Congruence, Similarity
- 7.2. **Non-Euclidean Geometry:** Shortcomings of Euclidean Geometry, Discovery of Non-Euclidean Geometry, Elliptic Geometry, Hyperbolic Geometry, Comparison among three geometries
- 7.3. **Three-Dimensional Geometry:** Coordinate System, Direction cosines/ratios, Equation of straight line
- 7.4. **Surface Topology:** Polyhedron, Euler's Formula, Euler's characteristics for surface, Orientability of surface and four color problems
- 7.5. **Differential Equation:** Order and degree, First order first degree equation, Method of variable separable, Homogenous equation

Unit 8: History of Mathematics and Geometric Transformation

- 8.1. **Numeration System:** Egyptian, Babylonian, Roman, Hindu-Arabic and Devanagari, Characteristics of the numeration system
- 8.2. **History of Mathematics:** The problems of Antiquity, Medieval mathematics, Modern mathematics
- 8.3. **Isometric Transformation:** Reflection, rotation, half turn and glide reflection and derivation
- 8.4. **Non-Isometric Transformation:** Enlargement and reduction and derivation

Unit 9: Probability

- 9.1. **Joint Probability Distribution:** Marginal and conditional distribution, moment and moment generating function.
- 9.2. **Discrete Probability Distribution:** Binomial, poisson, hypergeometric distribution (Derivation of mean, variance, moment generating function)
- 9.3. **Continuous Probability Distribution:** Normal distribution, beta and gamma distribution.
- 9.4. **Hypothesis Test:** Introduction, types of error, critical value and significance level. T-test and Z-test.
- 9.5. **Non-Parametric Test:** Introduction and application, sign test, rank test, H- test and test of randomness.

Unit 10: Recent Trends in Mathematics Education

- 10.1. **Philosophy of Mathematics Education:** Introduction and its components, Foundations of mathematics education, components and shift in philosophy.
- 10.2. **Learning Theories of Mathematics Education:** Three major schools of thoughts (Behaviorist, Cognitivist & Constructivist), Major contributions of major theorists (Piaget and Bruner)

10.3. **Trends in Mathematics Education:** Objectives and contents, Methods and materials, Students' and Teachers' role, Assessments, Research in mathematics

10.4. **Issues of Mathematics Education:** Introduction, Teaching and learning, Assessment of mathematics, Culture of mathematics teaching

10.5. **ICT in Mathematics Education:** Introduction, Use of ICT tools to explore mathematical knowledge, Models on Teaching mathematics using ICTs

Specification Grid

Subject: Mathematics

Level: Secondary

Units	Content area	Questions	Marks
Section: A			
1	Teaching Arithmetic	1	10
2	Teaching Algebra and Geometry	1	10
3	Teaching Pre-calculus	1	10
4	Teaching Statistics	1	10
5	Overview of Mathematics Curriculum of Secondary Level	1	10
Section B			
6	Calculus and Mechanics	1	10
7	Geometry and Differential Equation	1	10
8	Probability and History of Mathematics	1	10
9	Higher Mathematics	1	10
10	Recent Trends in Mathematics Education	1	10
Total		10	100

Notes:

1. This curriculum is divided into sections A & Section B.
2. Generally from section A, questions will be asked related to pedagogy.
3. From section B questions will be asked covering cognitive level.
4. Separate answer sheets will be used for each section.
5. The medium of the language in written test will be either Nepali or English or both.
6. This curriculum will be effective from 2076/11 / 20.

नेपाल सरकार
शिक्षक सेवा आयोग

माध्यमिक तह खुला प्रतियोगितात्मक विषयगत परीक्षाको पाठ्यक्रम- २०७६
विषय: नेपाली

पूर्णाङ्क : १००
समय: ३ घण्टा

खण्ड: क

एकाइ एक: वर्ण, लिपि, अक्षर र शब्द शिक्षण

- १.१. वर्णको परिचय, वर्ण निर्धारण प्रक्रिया, नेपालीका स्वर (अर्धस्वर र संयुक्त स्वर समेत) र व्यञ्जन वर्णको परिचय (नेपालीका कथ्य र लेख्य वर्ण)
- १.२. लिपिको परिचय, प्रकार र टङ्कणमा देवनागरी लिपिको प्रयोग
- १.३. नेपाली अक्षरको परिचय, संरचना र अक्षर विभाजनको ढाँचा
- १.४. शब्दवर्ग: नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रिया, क्रियायोगी, नामयोगी, संयोजक, विस्मयादिबोधक र निपात
- १.५. शब्द बनोट, शब्द रूपायन (वचन, लिङ्ग, पुरूष, आदर), र शब्द व्युत्पादन (उपसर्ग, प्रत्यय, समास, द्वित्व, आन्तरिक र बाह्य सन्धि)

एकाइ दुई: वाक्य परिचय र प्रकार शिक्षण

- २.१. संरचनाको आधारमा वाक्यको बनोट: आधारभूत/सरल, मिश्र र संयुक्त वाक्य
- २.२. पदावली संरचना: नाम, विशेषण र क्रियायोगी
- २.३. अर्थ वा भावका आधारमा वाक्य: सामान्यार्थ, विध्यर्थ, सङ्केतार्थ र सम्भावनार्थ
- २.४. वाक्यान्तरण: भाव, अर्थ, संरचना, ध्रुवीयता, उक्ति, वाच्यका आधारमा
- २.५. पदक्रम, पदसङ्गति, कारक र विभक्ति

एकाइ तीन: बोध र अभिव्यक्ति (व्यवहारिक र प्रयोजनपरक लेखन) शिक्षण

- ३.१. बोध, बुँदा टिपोट र सारांश
- ३.२. अनुच्छेद लेखन र व्यवहारिक लेखन
- ३.३. निबन्ध लेखन र विविध लेखन
- ३.४. प्रयोजनपरक लेखन: परिचय र प्रयोग
- ३.५. भाषिक सम्पादन कला: प्रुफ रिडिङ र पाठ सम्पादन

एकाइ चार: साहित्यिक विधा, व्याकरण, भाषिक सिप, शिक्षण विधि र अध्यापन योजना

- ४.१. साहित्यिक विधा शिक्षणको परिचय, आवश्यकता, प्रयोजन र विधि: कविता, कथा, निबन्ध, जीवनी र रूपक
- ४.२. नेपाली व्याकरण शिक्षण: परिचय, प्रयोग र उपयोगिता
- ४.३. कार्यमूलक व्याकरण: परिचय, विशेषता र शिक्षण विधिहरू
- ४.४. भाषिक सिप शिक्षण: परिचय, प्रयोजन, क्रियाकलाप र शिक्षण विधि
- ४.५. अध्यापन योजना: पाठयोजना, एकाइ योजना र वार्षिक शैक्षणिक योजना

एकाइ पाँच: सिकाइ सहजीकरण कार्यकलाप र प्रयोगात्मक भाषा विज्ञान

- ५.१. सिकाइ सहजीकरण: प्रस्तुती, पठनबोध, प्रयोगात्मक कार्य र पृष्ठपोषण, बहुबौद्धिकता, आलोचनात्मक सोच, सहकार्यात्मक कार्य र विद्युतीय सिकाइको प्रयोग
- ५.२. सामाजिक भाषाविज्ञान: सामाजिक भाषिका, भाषिक समुदाय, भाषा र संस्कृतिको सम्बन्ध, भाषा प्राप्ति र अवलम्बन
- ५.३. मनोभाषा विज्ञान: भाषिक सामर्थ्य र सम्पादन, भाषिक विकास र संज्ञानात्मक विकास
- ५.४. त्रुटि विश्लेषण र व्यतिरेकी विश्लेषण

खण्ड ख

एकाइ छः नेपाली भाषा, कोश र शब्दभण्डारको अध्ययन

- ६.१. नेपाली भाषा: उत्पत्ति, परिचय, विकास र वर्तमान अवस्था
- ६.२. नेपाली भाषामा वर्ण विन्यासको मानकीकरणको प्रयास
- ६.३. नेपाली व्याकरण शिक्षणको विकासक्रम
- ६.४. अर्थ विज्ञान: परिचय, प्रकार र भाषिक परिवर्तन, व्याकरणात्मक र कोशीय परिवर्तन
- ६.५. अर्थका प्रकार: कोशीय, सन्दर्भपरक, व्याकरणात्मक, सहकार्यात्मक र समावेशात्मक

एकाइ सात: साहित्यशास्त्र र लोकसाहित्य

- ७.१. पूर्वीय साहित्यशास्त्र: शब्द शक्ति, शब्दालङ्कार र अर्थालङ्कार
- ७.२. छन्द र लय: परिचय, प्रकार र प्रयोग
- ७.३. समालोचनाको सैद्धान्तिक परिचय र प्रमुख नेपाली समालोचक: मोतीराम भट्ट, ताना शर्मा र सञ्जीव उप्रेती
- ७.४. लोक साहित्य: परिचय, आवश्यकता र विशेषता
- ७.५. नेपाली भाषा शिक्षणमा लोक साहित्यको प्रयोग

एकाइ आठ: भाषिक मूल्याङ्कन र परीक्षण

- ८.१. भाषिक मूल्याङ्कन: परिचय, उद्देश्य, उपयोगिता, र विधि
- ८.२. भाषिक परीक्षण: प्रश्नपत्र निर्माण, प्रश्नका प्रकार र विशिष्टीकरण तालिका
- ८.३. प्रश्नपत्र निर्माणमा ब्लुम्स टेक्सोनोमीको उपयोग
- ८.४. निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन: महत्व र प्रयोग
- ८.५. विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रक्रियामा अक्षराङ्कन पद्धतिको प्रयोग

एकाइ नौ: नेपाली भाषा शिक्षणका समसामयिक सन्दर्भ र भाषिक आन्दोलन

- ९.१. पहिलो र दोस्रो भाषाको रूपमा नेपाली भाषा शिक्षण सिकाइको स्वरूप र भिन्नता
- ९.२. द्विभाषिक र बहुभाषिक परिवेशमा नेपाली भाषा शिक्षण
- ९.३. सामाजिक, भाषिक विविधता र नेपाली भाषा शिक्षण
- ९.४. नेपाली भाषा विकासका सन्दर्भमा भएका विविध प्रयासहरू
- ९.५. पठन संस्कृति र पठन प्रवाह क्षमता

एकाइ दश: नेपाली भाषा शिक्षणमा अनुसन्धान र तुलनात्मक अध्ययन

- १०.१. भाषा शिक्षणमा अनुसन्धान: परिचय, प्रकार र विधिहरू
- १०.२. समस्या पहिचान, उद्देश्य निर्धारण र लेखन

- १०.३. कार्यमूलक अनुसन्धान: परिचय, ढाँचा, अनुसन्धानका विधिहरू र शिक्षणमा प्रयोग
- १०.४. माध्यमिक तह (कक्षा ९—१२) को नेपाली विषयको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तकको अध्ययन र तुलनात्मक विश्लेषण

विशिष्टिकरण तालिका

विषय: नेपाली

तह: माध्यमिक

एकाइ	विषय क्षेत्र	प्रश्न संख्या र अङ्क भार	
		प्रश्न संख्या	अङ्क भार
खण्ड: क			
१	वर्ण, लिपि, अक्षर, शब्द शिक्षण	१	१०
२	वाक्य परिचय र प्रकार शिक्षण	१	१०
३	बोध र अभिव्यक्ति (व्यावहारिक र प्रयोजनपरक लेखन) शिक्षण	१	१०
४	साहित्यिक विधा, व्याकरण, भाषिक सिप, शिक्षण विधि र अध्यापन योजना	१	१०
५	सिकाइ सहजीकरण कार्यकलाप र प्रयोगात्मक भाषाविज्ञान	१	१०
खण्ड:ख			
६	नेपाली भाषा, कोश र शब्दभण्डारको अध्ययन	१	१०
७	साहित्यशास्त्र र लोकसाहित्य	१	१०
८	भाषिक मूल्याङ्कन र परीक्षण	१	१०
९	नेपाली भाषा शिक्षणका समसामयिक सन्दर्भ र भाषिक आन्दोलन	१	१०
१०	नेपाली भाषा शिक्षणमा अनुसन्धान र तुलनात्मक अध्ययन	१	१०
जम्मा		१०	१००

द्रष्टव्य:

१. पाठ्यक्रम खण्ड क र खण्ड ख गरी दुई खण्डमा विभाजन गरिएको छ।
२. सामान्यतया खण्ड क बाट सोधिने प्रश्नहरू शिक्षण विधिसँग सम्बन्धित हुने छ।
३. खण्ड ख का प्रश्नहरू सामान्यतया संज्ञानात्मक तहका रहनेछन्।
४. प्रत्येक खण्डको लागि अलग अलग उत्तरपुस्तिका प्रयोग गरिनेछ।
५. यो पाठ्यक्रम २०७६।११।२० गते देखि लागू हुने छ।

Government of Nepal
Teachers Service Commission
Secondary Level Curriculum of Subjective Examination - 2076

Subject: English **Full Marks: 100**
Time: 3 Hours

Section: A

Unit 1: Teaching and Testing Oral Skills and Language Functions

- 1.1. Teaching listening skills
- 1.2. Teaching speaking skills
- 1.3. Teaching language functions
- 1.4. Testing oral skills
- 1.5. Testing language functions

Unit 2: Teaching and Testing Written English

- 2.1. Teaching reading skills
- 2.2. Teaching writing skills
- 2.3. Preparing instruments for testing reading and writing skills
- 2.4. Scoring answers in reading and writing tests
- 2.5. Teaching and testing literary texts

Unit 3: Teaching and Testing Aspects of English Language

- 3.1. Teaching grammar
- 3.2. Teaching vocabulary
- 3.3. Teaching pronunciation
- 3.4. Teaching punctuation
- 3.5. Testing grammar, vocabulary, pronunciation, punctuation and sounds

Unit 4: Planning and Designing Teaching Materials

- 4.1. Lesson planning, managing time and activities
- 4.2. Designing and constructing visual materials
- 4.3. Use of audio-visual materials
- 4.4. Preparing operational calendar and subject specific annual plan
- 4.5. Use of ICT tools in language teaching

Unit 5: Overview of English Language Curriculum of Secondary Level

- 5.1. English curriculum, Textbooks and Teachers guide of grade 9 -12
- 5.2. Use of supplementary materials (dictionary, grammar books, newspapers, charts etc.)
- 5.3. English language testing system and specification grid
- 5.4. Correction of Error and Error analysis

Section: B

Unit 6: Theoretical Concepts of Language Learning and Teaching

- 6.1. Theories of language learning
- 6.2. Approaches, methods of language teaching
- 6.3. Language teaching techniques and activities
- 6.4. Relationship between linguistics and language teaching
- 6.5. Application of different approaches, methods and techniques in English as a Foreign Language (EFL) classroom

Unit 7: Literature for Language Development

- 7.1. Introduction and history of English literature
- 7.2. Genres of English literature
- 7.3. Figures of speech
- 7.4. Reasons for teaching literature
- 7.5. Techniques and strategies for teaching literature

Unit 8: Professional Development of English Language Teachers

- 8.1. Types and models of professional development
- 8.2. Strategies of professional development
- 8.3. Maintaining professional ethics
- 8.4. Building networking, collaboration and cooperation in professional learning
- 8.5. Values of teaching profession

Unit 9: Reading and Writing in Language Education

- 9.1. Reading and extracting appropriate information
- 9.2. Reading for academic purpose
- 9.3. Mechanics of writing
- 9.4. Developing skills in writing: Selecting key points, note-making, paraphrasing, summarizing, planning, editing and drafting and revising
- 9.5. Choice of academic vocabulary in writing

Unit 10: Research in English as a Foreign Language (EFL) Context

- 10.1. Introduction to research in language pedagogy
- 10.2. Application of research in language teaching-learning
- 10.3. Design and types of research in language teaching
- 10.4. Drawing conclusions, implications and giving recommendations from research
- 10.5. Academic writing in research

Specification Grid

Subject: English

Level: Secondary

Units	Content area	Question	Mark
Section :A			
1	Teaching and Testing Oral Skills and Language Functions	1	10
2	Teaching and Testing Written English	1	10
3	Teaching and Testing Aspects of English Language	1	10
4	Planning and Designing Teaching Materials	1	10
5	Overview of English Language Curriculum of Secondary Level	1	10
Section:B			
6	Theoretical Concepts of Language Learning and Teaching	1	10
7	Literature for Language Development	1	10
8	Professional Development of English Language Teachers	1	10
9	Reading and Writing in Language Education	1	10
10	Research in English as a Foreign Language EFL Context	1	10
Total		10	100

Notes:

1. This curriculum is divided into sections A & Section B.
2. Generally from section A, questions will be asked related to pedagogy.
3. From section B questions will be asked covering cognitive level.
4. Separate answer sheets will be used for each section.
5. This curriculum will be effective from 2076/11 / 20.